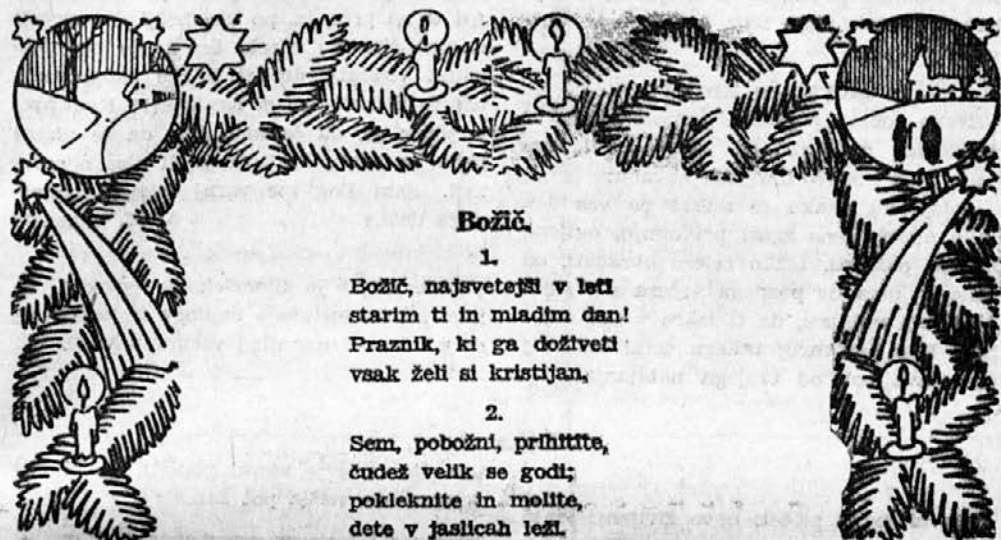

Naše veselje

Priloga „Slov. gospodarja“ za deco.

Štev. 12.

Letnik III.

Božič.

1.

Božič, najsvetejši v leti
starim ti in mladim dan!
Praznik, ki ga doživeti
vsak želi si kristijan,

2.

Sem, pobožni, prihitite,
čudež velik se godi;
poklekajte in molite,
dete v jasilcah leži.

3.

Angeli pojo v višavi:
Cast Bogu, človeštvu mir!
Da Zveličarja pozdravi,
kralj prišel je in pastir.

4.

Jožef in Marija mati
dete gledata ljubó;
vlek in oslič uhati
vánje dihata gorkó,

J. Stritar,

Božični večer.

Božični večer je. Snežna odeja krije tihl dol in hribe na okrog. Smrekove veje se pripogibajo pod belim bremenom; zdaj pa zdaj katera šine nagloma kvišku, ko je z nje zdrsnil južni sneg. Tih mrak nastane po dolini.

Družine so zbrane po hišah, pripravljajo se na sveto opravilo. Oče, mati in otroci se prekrizajo, in oče vzamejo kropilo v roko, starejši otrok pa posodo z blagoslovljeno vodo, drug otrok dobi lonec z žerjavico, na kateri se žge in kadi veliko-nočna oljka, lavorovo listje in mačice. Najmlajši ima ključ v roki.

In tako gredó od poslopja do poslopja, od shrambe do shrambe, v klet in žitnico in hlev. In kamor pridejo, povsod vzamejo oče-svečenik otroku ključ iz roke, odpró hram, pokadé ga in pokropé po vseh

prostorih in kotih, po tem zapró in izročé ključ otroku.

Po tem, ko se vrnejo v družinsko sobo, kako praznično, kako častitljivo stoji tam v kotu velika javorova miza, z belim prtom pogrnjena! In na mizi leži »poprtnik«, božični kruh, in oče vzamejo nož, razrežejo poprtnik ter ga delijo družini.

Ir po večerji gredo v cerkev k ponočni službi božji. Tako nikoli ne vabijo zvonovi, tako nikoli ne pojejo orgle, tako ljubo nikoli ne doni pesem kakor na božični večer, ko se poje:

Pastirci vstanite,
pogledat hitite!

Tako je opisal naš pesnik J. Stritar božični večer. Od tiste dobe se je že marsikaj izpremenilo. Stare šege in običaji izginjajo in kar je bilo prej tako lepega,

šoraačega — to je vzel po večini čas. Na božični večer nas spominjajo le še jaslice v kotu pod križem, a še teh skoro ni več. Namestu njih se šopiri po naših sobah nam nekdanj tuje božično drevesce, ki je sicer

lepo in drago, ni pa v skladu z domačimi navadami naših pradedov. To je običaj, kateri ni nastal na domačih tleh in je škoda, da spodriva naše lastne, tudi pomembne in zanimive navade.

Slomšekova berilca.

Slomšek je svoje zlate nauke rad oblekel v obliko povestice iz življenja, ker je vedel, da tak nauk najbolj učinkuje. Cujmo berilce:

Kovač in krojač.

Neke sobote popoldne prinese krojač v kovačnico gladilnik, da si ga ondi razbelle. Med pogovorom reče kovaču:

»Moj Bog, kako se moreš po ves dan tako neusmiljeno žgati pri ognju, ogijeno soparo požirati, težko železo obračati, od ranega jutra do poznega večera s težkim kladivom nabijati, da ti iskre v lice frče! Sam Bog me varuj takega dela! Že zdaj me glava boli od tvojega nabijanja!«

»A, kako ti, prijatelj,« odgovori mu kovač, »ki po ves dan čepiš sključen v kotu? Ali ti ne preseda, po ves božji dan držati drobno šivanko v roki ter z njo neprenehoma vbdati, drobni konec skozi malo ušesce vtikati, oči si napenjati? Res, pravo čudo je, da še nisi slep, da še nimaš grbe na hrbtu in ti še prsti niso odreveneli. Sam Bog me varuj takega nadležnega dela.«

A. M. Slomšek.

Kako lepo je Slomšek tu povedal, da ima vsak stan svoje nadloge in težave in da so človek naposled vsemu privadli.

Lókavci.

tale štor nas je moral poučiti, da bi bila debela lahko našla pot sama.«

Da bi mogli pričeti novo življenje, zato so sklenili Lókavci najprej postaviti novo mestno hišo na skupne stroške. Hiša naj bi bila taka, da je v njej prostora in prilike za vsekake norosti.

Najbolj bi jim seveda bilo ugažalo, če bi bil kdo znal piskati na piščalko tako lepo, da bi les in kamni kar sami prišli na svoje mesto in bi le bilo treba to lepo skladno polagati drugo na drugo. Ali takega človeka ni bilo. V prvi vrsti so morali imeti les. Zato so se vsi skupaj podali v gozd, ki je bil onkraj visokega hriba v dolini. Tam so podrli potrebno število dreves, veje so lepo oklestili in zdaj so morali misliti na to, kako bi spravili debela domov. Z neznanskim trudom so zvelikli vsa debela iz doline na vrh hriba in potem so jih spravljali previdno in z veliko težavo nizdol po pobočju. Ko so spravili zadnje deblo na vrh hriba, so se po neprevidnosti potrgale vrvi in deblo se je kotalilo po pobočju v dolino, dokler se ni ustavilo pri ostalih deblih, ki so že bila tam.

Taki pameti neotesanega lesa so se Lókavci zelo začudili.

»Ali nismo pravi norci,« je menil nekdo izmed njih, »da smo se toliko trudili, ko smo spravljali debela po hribu dol, in šele

»No«, je dejal drugi, »tu je pomoč lahka. Kdor je debela spravil doli, naj jih spet da na vrh hriba. Kdor torej soglaša, hajd na delo! Ko bomo imeli vsa debela gori, jih lahko spustimo v dolino. Mi pa bomo imeli

svoje veselje in to bo plačilo za naš trud.«

Ta nasvet je Lókavcem silno ugajal. Vsak se je sramoval pred drugim, da ni njemu prišla taka izborna misel. Če so imeli prej, ko so spravljali debela po pobotju nizdol, mnogo dela in napora, je bilo sedaj delo še težje, preden so spravili spet vsa debela na vrh hriba. Samo tisto eno deblo, ki je pot našlo samo, tistega so pu-

stili pri miru, ker je pokazalo toliko pameti.

Ko so bila debela na vrhu, so jih spuščali drugega za drugim po bregu dol. Sami pa so stali gori in jim je bilo zelo po volji. Ponosni so bili na ta prvi dokaz svoje norosti. Veselo so se podali domov in so sedeli v gostilni, kjer so se gostili na skupne občinske stroške.

Legenda o vinski trti.

Ko je Noe sadil vinsko trto, je pristopil vrag in ga je vprašal:

»Kaj tukaj sadiš, sin zemlje?«

»Vinsko trto«, je odgovoril Noe.

»Cemu je ta rastlina?« je hotel hudobec vedeti.

»Njen sad je prav tako prijeten očem kakor dober za jezik«, je odgovoril oče.

»Iz njega se tudi dobiva sok, ki razveseljuje človeku srce.«

»Če je tako«, je menil vrag, »tedaj ti bom pomagal.«

Prinesel je ovco, jo je zaklal in kri izpustil v jamo, v kateri je stala sadika. Prav tako je napravil z levom, z opico in s svinjo. Trtine koreninice so bile tako prepojene s krvjo teh živali.

Od tega časa dalje je človek, ki izpije malo vina, krotek in nežen ko ovca. Če ga izpije več, postane močan in pogumen ko lev. Če ga ima še več pod klobukom, je zloben in divji kakor opica. Ako pa nesreča hoče, da s pitjem ne more nehati, tedaj sliči kmalu svinji, ki se valja v blatu.

Rešitev ugank.

1. $99 + \frac{\infty}{\infty} = 100$

2. $11.000 = 11$ tisoč

$1.100 = 11$ sto

$11 = 11$

12.111

3. (1) 1 1 (3) (3) 3 (7) (7) 7

$1 + 1 + 3 + 7 = 12$

4. On je star 50 let, žena pa 35.

5. V nobenem slučaju.

Ti računaš, jaz pa uganem.

Primer:

1. Misli si število! 4

Pomnoži ga s 3! 12

Razpolovi dobljeno število! 6

Pomnoži ga s 6! 36

Kaj si dobil? (36).

Samo to število boš povedal, ona druga si boš le mislil. Jaz bom potem število 36 na tihem razdelil s 9 in ti lahko povem, da si si mislil število 4. Poskusi s poljubnim številom!

Primer:

2. Misli si število! 3

Podvoji ga! 6

Prištej kako polj. število! $6+3=9$

Dobljeno število podvoji! 18

Podvoji tisto poljub. število, ki si ga gori prištei,

pa ga sedaj odštej! $18-6=12$

Kaj si dobil? (12). To število mi pove, jaz ga na tihem razdelim s 4 in ti povem, da si si mislil število 3.

Primer:

3. Misli si število! 6

Prištej 2! 8

Pomnoži s 3! 24

Odštej 4! 20

Pomnoži zopet s 3! 60

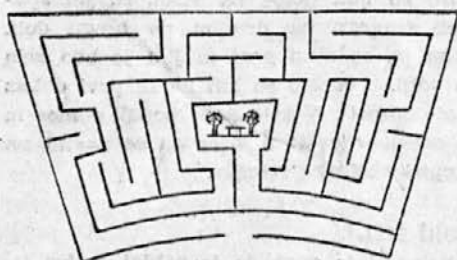
Prištej prvotno mislj. število! 66

Kaj si dobil? (66). To število mi poveš, jaz si odmislim zadnje število in ti povem, da si si mislil število 6.

Labirint.

Tale labirint je zgodovinske vrednosti. Posnet je po vrtnem labirintu, ki še danes obstoja v Hampton Court Palace na Angleskem. Uredili so ga leta 1700. Kar je na sliki črta, to je v resnici gosto grmičje. Ves labirint obsega 1100 m², pota so dolga

800 m. V sredini je klop med dvema drevesoma.

Kako pridemo do klopi? Naloga ni težka, ker je risba le majhna in so zato pota pregledna. V resnici pa stvar ni tako lahka. Zato je vpisano v grajski kroniki gradu, pri katerem je ta vrt, tole navodilo:

»Pri vstopu v labirint si izberi enega izmed robov vstopnega pota in zasleduj vselej to robno črto. Na ta način se pride do klopi in spet ven!«

Poskusi s svinčnikom, če je gornje navodilo pravilno!

Dopisi.

Večina čitateljev in čitateljic je obupala nad nalogami, pa vendar niso bile tako težavne. Izmed dopisov smo izbrali tiste, ki so pravilni rešitvi najbližji. Oni drugi bodo itak sami videli, kaj ni prav.

Cesar Micika, Planina. Dobro je bilo. Pri 1. nalogi je misel pravilna, le številke so druge.

Purnat Zofija, Smartno ob Dreti. Nekaj je pravilnega, nekaj pa ne. Če imaš kaj dobrih ugank, le sem z njimi, a rešitve morajo biti tudi poleg; kajti to vendar ne bi bilo v redu, da bi si moral urednik beliti glavo in nazadnje še uganke — ne bi rešil.

Ferk Simon, ?. Kaj je dobrega, vidite pri naših rešitvah v tej številki. Dajte se še kaj oglasiti!

Zdaj pa prav vesele božične praznike in srečno novo leto vsem našim čitateljem in čitateljicam!

Vesele božične praznike!